UNIVERSITÄTS
BIBLIOTHEK
WUPPERTAL

BERGISCHE
UNIVERSITÄT
WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. Tullii Ciceronis Orationes diligentius recognitae & aptiore serie repositae

Cicero, Marcus Tullius

Lutetiae Paris, 1522

In M. Antonium Philippica Undecima.
Oratio LIIII.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-431

Visual Library

minis,& turbulenti.vide ne nimiū pene patientis: etſi in illius viri conſiliis,atq; factis,nec nimiū,nec parū vnq̃ fuit.omnis volūtas M.Bruti P.C.oīs cogitatio,tota mens, auctoritatem Senatus,libertatē populi Ro.intuet̃:hæc habet propoſita:hęc tueri vult:tentauit q̄d patiētia proficere poſſet:nihil cū proficeret,cōtra vim experiendū putauit.Cui q̄dem P.C.vos idē tribuere hoc tēpore debetis,q̄d ad XIII.Cal.D.Bruto,& C.Cęſari me auctore tribuiſtis.quorum priuatū de Repu.cōſiliū & factū auctoritate veſtra eſt cōprobatū,atq; laudatū.q̄d idē in M.Bruto facere debetis,a quo inſperatū,& repentinū Reip.pręſidiū legionum,equitatꝰ,auxiliorū magnę & firmę copię cōparatę ſunt:adiungenduſq; eſt Q.Hortēſius:qui cum Macedoniā obtineat,adiutorē ſe Bruto ad cōparandū exercitū fideliſſimū & cōſtantiſſimū præbuit. nam de Apuleio ſeparatim cenſeo referendū:cui teſtis eſt per literas Brutus,eum principem fuiſſe ad conatū exercitus cōparādi.Quę cū ita ſint, q̄ Panſa cōſul verba fecit de literis,quæ a Q.Cepione Bruto Proconſ.allatæ,& huic ordini recitatę ſunt, de ea re ita cenſeo. Cū Q. Cepionis Bruti Procōſulis opera,cōſilio,induſtria,& virtute,difficillimo Reipu.tēpore prouinciā Macedoniā,Illyricū,cūctā Gręciā,legiones,exercitꝰ,eq̄tatus in cōſulū,Senatus,populiq; Ro.poteſtate ſint:id Q.Cepionē Brutū Procōſ.bene,& e rep.& ſua maiorūq; ſuoꝝ dignitate,cōſuetudineq; Reip.bene gerendæ feciſſe:eamq; rē Senatui populoq; Ro.gratā eſſe,& fore:vtiq; Q.Cepio Brutus Procōſ.prouinciā Macedoniā,Illyricū,totāq; Gręciā, tueat̃,defendat,cuſtodiat,incolumēq; ſeruet:eiq; exercitui,quē ipſe cōſtituit,cōparauit,pręſit:pecuniaq; ad rē militarē,ſiqua opus ſit,q̃ publica ſit,& exigi poſſit, vtat̃,exigat,pecuniaſq; a q̄bus videtur ad rē militarē mutuas ſumat:frumentū imperet:operāq; det, vt cū ſuis copiis q̄proxime
Q̃ proxime Italiā. Italiā ſit.Cūq; literis Q.Cepionis Bruti Procōſ.intellectū ſit,Q.Hortēſii Procōſulis opera & virtute vehemēter Rēp.adiutā,oīaq; eius cōſilia cū cōſiliis Q.Cepionis Bruti Procōſulis cōiuncta fuiſſe,eāq; rē magno vſui Reip.fuiſſe, Q.Hortenſiū Procōſ. recte & ordine exq; Rep. feciſſe:Senatuiq; placere Q. Hortenſium Proconſ.cum Q. Cepione Proconſ. & legatis ſuis Macedoniam prouinciam obtinere quoad ex S.C.ſucceſſum ſit.

IN M. ANTONIVM PHILIPPICA VNDECIMA. ORATIO.LIIII.

MAGNO IN DOLORE SVM P. C. VEL MOERORE POtius,quem ex crudeli,& miſerabili morte C.Trebonii optimi ciuis, moderatiſſimiq; hominis accepimus.ineſt tamē aliquid,q̄d Reip.profuturū putē.perſpeximus em̄ quanta in his,q cōtra patriā ſcelerata arma ceperūt, ineſſet immanitas. nā duo hæc capita nata ſunt poſt hoīes natos teterrima,& ſpurciſſima,Dolabella,& Antonius: quorū alter effecit,q̄d optabat:de altero patefactum eſt,q̄d cogitaret.L. Cinna crudelis: C.Marius in iracūdia pſeuerās:L.Sylla vehemēs:neq; vlliꝰ horū in vlciſcēdo acerbitas pgreſſa vltra mortē eſt. q̃ tū pœna ī ciues nimis crudelis putabat̃. Ecce†tibi geminū ī ſcelere par,in
†tergeminum. uſitatū,inauditū,ferū,barbarū.Itaq; quorū ſummū quondā inter ipſos odiū,bellūq; meminiſtis,eoſdē poſtea ſingulari inter ſe cōſenſu,& amore deuinxit impuriſſimę naturę,& turpiſſimę vitę ſimilitudo.Ergo id,q̄d fecit Dolabella,in quo potuit,multis idem minat̃ Antonius. ſed ille cū pcul abeſſet a cōſulibꝰ,exercitibuſq; noſtris,nec dū Senatū cū populo Ro.cōſpiraſſe ſenſiſſet,fretus Antonii copiis ea ſcelera ſuſcepit,quę iā Romę ſuſcepta arbitrabat̃ a ſocio furoris. Quid ergo hūc aliud moliri?q̄d optare cēſetis?aut quā oīno cauſā eē belli?oēs q libere de Rep.ſenſimꝰ,q dignas nobis ſentētias diximꝰ,q populū Ro.liberū eſſe voluimus,ſtatuit ille q̄dē nō inimicos,ſed hoſtes.maiora in nos q̃ in hoſtē ſupplicia meditat̃.mortē naturę pœnā putat eſſe: iracūdiæ,tormētū atq; cruciatū.qualis igit̃ hoſtis habēdus eſt is,a quo victore ſi cruciatus abſit, mors ī beneficii partē numeret̃?Quāobrē P.C.q̃q̃ hortatore nō egetis,ipſi em̄ veſtra ſpōte exarſiſtis ad libertatis recuperādę cupiditatē,tamē eo maiore ſtudio libertatē defendite, quo maiora ꝓpoſita victis ſupplicia ſeruitutis videtis. In Galliā inuaſit Antonius,in Aſiā Dolabella.in alienā vterq; ꝓuinciā.alteri ſe Brutus obiecit: īpetūq; furētis, atq; oīa diuexare,& diripere cupiētis,vitę ſuę piculo colligauit,a pgreſſu arcuit,a reditu refrenauit:obſideri ſe paſſus ex vtraq; pte cōſtrinxit Antoniū.alter in Aſiā irrupit curſim,vt ī Syriā patebat via certa,neq; lōga. q̄d opus fuit cū legiōe,pmiſſo Marſo neſcio quo Octauio ſcele=

rato latrone atq; egente? q popularet agros,vexaret vrbes,nõ ad ſpem cõſtituẽdæ rei familia
ris,quã tenere eũ poſſe negant q norunt(mihi eñ hic Senator ignotus eſt)ſed ad præſentẽ
paſtũ mendicitatis ſuę.Cõſecutus eſt Dolabella in nulla ſuſpitione belli.qs eñ id putaret? ſe
Paſtus.
cutæ collocutiones familiariſſimæ cũ Trebonio: cõplexuſq; ſummę beneuolẽtiæ falſi indices
extiterũt in amore ſimulato:dextræ q̃ fidei teſtes eſſe ſolebãt,pfidia ſunt & ſcelere violatæ.
Qui nocturnus introitus ĩ Smyrnã, quaſi ĩ hoſtiũ vrbẽ? q̃ eſt fideliſſimorũ antiquiſſimorũq;
ſociorũ.oppreſſus Trebonius,ſi vt ab eo,q aperte hoſtis eſſet,incautꝰ:ſi vt ab eo, q ciuis etiã
tũ ſpeciẽ haberet,miſer.Ex quo nimirũ documentũ nos capere fortuna voluit,qd eſſet victis
extimeſcendũ.cõſularẽ hoĩem cõſulari imperio prouinciã Aſiã obtinentẽ Samario exuli tra-
Trebonii
didit:interficere ſtatim captũ noluit,ne nimis credo in victoriis liberalis videret:cũ verboꝝ
trucidatio
cõtumeliis optimũ virũ inceſto ore laceraſſet,tũ verberibus ac tormẽtis queſtionẽ habuit pe
cuniæ publicæ,idq; per biduũ:poſt aũt ceruicibꝰ caput abſcidit,idq; fixũ geſtari iuſſit in pilo:
reliquũ corpus tractũ,atq; laceratũ abiecit in mare.cũ hoſte hoc bellãdũ eſt,cuius teterrima
crudelitate oĩs barbaria ſuperata eſt.Quid loquar de cæde ciuium Romanorũ?de direptione
fanorũ?qs eſt q pro rerũ atrocitate deplorare tantas calamitates queat? & nũc tota Aſia va-
gat,volitat vt rex,nos alio bello detineri putat.quaſi vero nõ vnũ idemq; bellũ ſit cõtra hoc
iugũ impiorũ nefariũ. Imaginẽ Antonii crudelitatis in Dolabella cernitis.ex hoc illa effecta
eſt,ab hoc illa Dolabellę ſcelerũ pręcepta ſunt tradita.nũc leniorẽ q̃ in Aſia Dolabella fuit:in
Italia,ſi liceat,fore putatis Antoniũ? mihi qdẽ & ille peruениſſe videt, quoad pgredi potuerit
feri hoĩs amentia.neq; Antonius vllius ſupplicii adhibendi,ſi poteſtatẽ habeat, vllã partem
eſt relicturus.Ponite igit ante oculos P.C.miſerã quidẽ illã,& flebilẽ ſpeciẽ,ſed ad incitandos
animos veſtros neceſſariã:nocturnũ impetũ in vrbẽ Aſiæ clariſſimã: irruptionẽ armatorũ in
Trebonii domũ:cũ ille miſer prius latronũ gladios videret,q̃ quę res eſſet audiſſet: furentis
introitũ Dolabellæ,vocẽ impurã,atq; os illud infame,vincula,verbera,eculeũ,carnificẽ,tor-
torẽq; Samariũ.quæ tuliſſe illũ fortiter & patienter ferũt. magna laus, meoq; iudicio omniũ
Trebonii
maxima.eſt eñ ſapientis,quicqd homini accidere poſſit,id præmeditari ferẽdũ modice ſi ad
patientia.
uenerit eſſe.maioris eſt omnino cõſilii,prouidere,ne qd tale accidat:ſed animi non minoris,
Sapiẽtis p̃
fortiter ferre ſi euenerit.At Dolabella qdẽ tam fuit immemor humanitatis,q̃q̃ eius nũq̃ par
meditatio.
ticeps fuerit,vt ſuã inſatiabilẽ crudelitatẽ exercuerit nõ ſolũ in viuo, ſed etiã in mortuo. at
in eius corpore lacerando atq; vexando,cũ animũ ſatiare nõ poſſet,oculos pauit ſuos.O mul
to miſerior Dolabella,q̃ ille,quẽ tu miſerrimũ eſſe voluiſti.Dolores Trebonius pertulit ma-
Trebonii
gnos.multi,ex morbi grauitate maiores:quos tamẽ nõ miſeros,ſed laborioſos ſolemus dice
cruciatus.
re.longus fuit dolor bidui.at cõpluribus hominibꝰ annorũ ſæpe multorũ.nec grauiora vere
Laborioſi.
ſunt carnificũ tormenta,q̃ interdũ cruciamẽta morborũ.Alia ſunt,alia inquã,ó perditiſſimi
hoĩes,& amẽtiſſimi,multo miſeriora.Nã quo maior vis eſt animi,q̃ corporis,hoc ſunt gra-
uiora ea,quæ concipiunt animo,q̃ illa,quæ corpore.miſerior igit,q ſuſcipit in ſe ſcelus:q̃ is,
qui alterius facinꝰ ſubire cogit.Cruciatus eſt a Dolabella Trebonius.& qdem a Carthaginẽ
ſibus Regulus.in qua re cũ crudeliſſimi Pœni iudicati ſint in hoſte,quid in ciue de Dolabel-
la iudicandũ eſt?An vero hoc cõferendũ eſt?an dubitandũ vter miſerior? is ne, cuius mortẽ
Senatus populuſq; Ro.vlciſcet:an is,q cuncti Senatus ſententia hoſtis eſt iudicatus?nã cæte
ris quidẽ vitæ partibus,quis eſt,qui poſſit ſine Trebonii maxima cõtumelia cõferre vitã Tre
bonii cũ Dolabella?alterius conſiliũ,ingeniũ,humanitatẽ,innocentiã,magnitudinẽ animi in
patria liberanda,qs ignorat?alteri a puero pro delitiis crudelitas fuit.deinde ea libidinũ tur
A puero.
pitudo,vt in hoc ſit ſemper lætatus,q ea faceret quæ ſibi obiici ne ab inimico quidẽ poſſent
verecundo. Et hic (dii immortales) aliquando fuit meus amicus. occulta enim erant vitia
non inquirenti.neq; nunc fortaſſe alienus ab eo eſſem,niſi ille vobis,niſi mœnibus patrię,ni
ſi huic vrbi,niſi diis penatibus,niſi aris,& focis omniũ noſtrũ,niſi deniq; naturæ,& humani
tati inuentus eſſet inimicus.a quo admoniti diligentius & vigilãtius caueamus Antonium.
Etenim Dolabella nõ ita multos ſecũ habuit notos, ac inſignes latrones. at videtis quot, &
q̃ multos habeat Antonius.Primũ L.fratrẽ,quã facem dii immortales? qđ facinus?qđ ſcelus?
quem gurgitẽ?quã voraginẽ?quid eũ nõ ſorbere animo,quid non haurire cogitatione,cuius
ſanguinẽ nõ bibere cenſetis?in cuius poſſeſſiones atq; fortunas non impudentiſſimos oculos
ſpe & mẽte defigere?Quid Cenſorinũ? qui ſe verbo pretorẽ eſſe vrbanũ cupere dicebat,re cer
te noluit.quid Beſtiã?qui ſe cõſulatũ in Bruti locũ petere profitet,atq; hoc quidẽ deteſtabi-

Deteſtabile omen. *Vopiſcus.* *Ironia.*

le omen auertat Iupiter.q̃ abſurdũ aũt,qui prætor fieri nõ potuerit,ꝑtere eum cõſulatum! niſi forte damnationẽ pro Prætura putat.Alter Cęſar Vopiſcus,ille homo ſummo ingenio, ſumma potentia,q ex ędilitate Cõſulatũ ꝑtit,ſoluatẽ legibus:q̃q̃ leges eũ nõ tenent. credo dignitate.at hic me defendẽte qnquies abſolutus eſt.ſexta palma vrbana etiã in gladiatore difficilis.ſed hęc iudicũ culpa, nõ mea eſt.ego defendi fide optima.illi debuerũt clariſſimũ,& preſtãtiſſimũ Senatorem in ciuitate retinere.q tamẽ nũc nihil aliud agere videẽ niſi vt intelligamus illos iudices,quorũ res iudicatas irritas fecimus,bene,& e Rep.iudicauiſſe.Neq; hoc in hoc vno eſt.ſunt alii in eiſdẽ caſtris honeſte cõdemnati,turpiter reſtituti.qđ horũ cõſilium,

Saxa. *Capho.* *Peius oderunt.* *Nutriculę*

qui oĩbus bonis hoſtes ſunt,niſi crudeliſſimũ putatis fore! Accedit Saxa neſcio qs,quẽ nobis Cęſar ex vltima Celtiberia tribunũ ple.dedit, caſtrorũ antea metator, nũc,vt ſꝑerat,vrbis:a qua,cũ ſit alieniſſimus,captis aliis nobis domineẽ.Cũ hoc veteranus Capho, quo neminem veterani ꝑius oderũt.His,quaſi pręter dotẽ,quã in ciuilibus malis acceꝑerant,agrũ Cãpanũ eſt largitus Antonius,vt haberent aliquorũ nutriculas prędioꝝ:quibꝰ vtinã cõtenti eſſent. ferremus, etſi tolerabile nõ erat.ſed quiduis patiendũ fuit,vt hoc teterrimũ bellũ nõ haberemus.Quid illa caſtrorũ M.Antonii lumina,nõne ante oculos proponitis! primũ duos collegas Antoniorũ,& Dolabellæ,Nuculã,& Lentonẽ,Italiæ diuiſores lege ea,quam Senatus ꝑr vim latã iudicauit.quoꝝ alter cõmentatus eſt Mimos,alter egit Tragœdiã. Quid dicam de Apulo Domitio!cuius bona modo proſcripta vidimꝰ.tãta ꝓcuratorũ eſt negligẽtia. At hic

Infudit nõ dedit.

nuꝑr ſororis filio infudit venenũ,nõ dedit.Sed nõ poſſunt nõ prodige viuere, q noſtra bona ſꝑerant cũ effundũt ſua. Videte etiã P.Decii auctionẽ clariſſimi viri,qui maiorũ ſuorum exempla ꝑrſequẽs,pro alieno ſe ære deuouit.emptor tamẽ in ea auctione inuentus eſt nemo. O hominẽ ridiculũ,qui ſe exire ære alieno putaret poſſe,cũ venderet aliena.Nam qd ego de Trebellio dicã!q̃ multę videnẽ furię debitoꝝ!vindices eñ tabularũ nouarũ nouã tabulam vidimus.quid de Planco!qui preſtantiſſimos ciues Aquila,Pollentia expulit,& quidẽ crure fracto.qđ vtinã ante illi accidiſſet,ne huc redire potuiſſet.Lumẽ & decus illiꝰ exercitꝰ ꝑne præ

Lyſidicus. *Germanũ Cimber occidit.*

terii,Caniniũ Cimbrũ Lyſidici filiũ, Lyſidicũ ipſum ĩ gręco verbo:qui oĩa iura diſſoluit:niſi forte iure germanũ Cimber occidit.Cũ hãc,& huius generis copiã tantã habeat Antonius, qđ ſcelus omittet!cũ Dolabella tãtis ſe obſtrinxerit parricidiis,nequaq̃ pari latronum manu & copia!Quapropter vt inuitus ſæpe diſſenſi a Q.Fuſio,ita ſum eiꝰ ſentẽtię libẽter aſſenſus. ex quo iudicare debetis,me nõ cũ homine ſolere,ſed cũ cauſa diſſidere.Itaq; nõ aſſentior ſolum,ſed etiã gratias ago Q.Fuſio.dixit eñ ſeuerã,grauẽ,Rep.dignã ſententiã:iudicauit hoſtem Dolabellã,bona eius cenſuit publice poſſidenda.quo cũ addi nihil poſſet:qd eñ atrociꝰ potuit,qd ſeuerius decernere!dixit tamẽ,ſi qs eorũ,qui poſt ſe rogati eſſent,grauiorẽ ſententiã dixiſſet,in eã ſe iturũ.quã ſeueritatẽ qs poteſt nõ laudare!Nunc quoniã iudicatus eſt hoſtis Dolabella,bello eſt ꝑrſequẽdus.neq; eñ quieſcet.habet legionem,habet fugitiuos,habet ſceleratã impiorũ manũ:eſt ipſe cõfidens,impotẽs,gladiatorio generi mortis addictus.Quãobrẽ quoniã cũ Dolabella heſterno die hoſte decreto bellũ gerendũ eſt,Imꝑrator eſt deligẽdus.Duæ dictæ ſunt ſententię:quarũ neutrã probo.Alterã,quia ſemꝑr,niſi cum eſt neceſſe, ꝑriculoſam arbitror.alterã:quia alienã his tẽporibus exiſtimo.Nã extraordinariũ ſemp Im-

Ventoſus. *L.Scipio Aſiaticus.*

ꝑriũ populare atq; ventoſum eſt,minime veſtrę grauitatis,minime huius ordinis.Bello Antiochi magno,& graui,cũ L.Scipioni Publii fratri obueniſſet Aſia, parũq; in eo putareẽ eſſe animi,parũ roboris:ſenatuſq; ad Collegã eius C.Lęliũ huius ſapientis patrẽ negotium deferret:ſurrexit P.Aphricanus frater maior L.Scipionis,& illã ignominiã familię deprecatus eſt: dixitq;,& in fratre ſuo ſummã virtutẽ eſſe,ſummũq; conſiliũ:neq; ſe ei legatũ id ętatis,hiſq; rebus geſtis defuturũ.qđ cũ ab eo eſſet dictũ,nihil eſt de Scipionis prouincia cõmutatũ: nec plus extraordinariũ Imꝑriũ ad id bellũ quęſitũ,q̃ duobus antea maximis Punicis bellis,quę a conſulibus, aut a dictatoribus geſta & conſummata ſunt: aut q̃ Pyrrhi,q̃ Philippi,q̃ poſt Achaico bello,q̃ Punico tertio:ad qđ populus Ro.ita ipſe ſibi delegit idoneũ ducẽ P. Scipionem,vt eũ tamẽ bellũ gerere Conſulẽ vellet.Cũ Ariſtonico bellũ gerendũ fuit L.Valerio, P. Licinio conſulibus.rogatus populus quẽ id bellũ gerere placeret:Craſſus conſul, Põtifex maximus Flacco collegæ Flamini Martiali mulctã dixit,ſi a ſacris diſceſſiſſet. quã mulctã Populus Ro.remiſit,pontifici tamen flaminẽ parere iuſſit.ſed ne tũ quidẽ populus Ro.ad priuatũ detulit bellũ.q̃q̃ erat Aphricanus,q anno antea de Numãtinis triũphauerat.qui cũ lõge oẽs belli gloria & virtute ſuꝑraret,duas tãtũ tribus tulit.Itaq; populus Ro.cõſuli potiꝰ Craſſo,

q̃ priuato Aphricano bellũ gerendũ dedit.De Cn.Põpeii imperiis ſummi viri, atq; oĩm prin
cipis,tribuni ple.turbulẽti tulerũt.nã Sertorianũ bellũ a Senatu priuato datũ eſt,quia Con
ſules recuſabant:cũ L.Philippus pro Cõſulibus ſe eũ mittere dixit, nõ†Procõſulẽ.Quæ igiẽ
hæc comitia?aut quã ambitionẽ cõſtantiſſimus & grauiſſimus ciuis L.Cęſar in Senatũ intro
duxit?clariſſimo viro atq; innocẽtiſſimo decreuit Imperiũ.priuato tamẽ.in quo maximũ no
bis onus impoſuit.aſſenſero.ambitionẽ induxero in Curiam. negauero.ſuffragio meo,tanq̃
comitiis,homini honorẽ amiciſſimo denegauero.Q; ſi comitia placet in Senatu habere,pe-
tamus,ambiamus,tabula modo noua deẽ nobis,ſicut populo data eſt.cur comitiis Cęſar?ita
vt aut pręſtantiſſimus vir,ſi tibi nõ ſit aſſenſum,repulſam tuliſſe videaẽ: aut vnuſquiſq; no-
ſtrũ præteritus,ſi cũ pari dignitate ſimus,eodẽ honore digni nõ putemur.At eñ (nã id ex-
audio)Cæſari adoleſcentulo imperiũ extraordinariũ mea ſententia dedi.Ille eñ mihi præſi-
diũ extraordinariũ dederat.cũ dico mihi,Senatui dico,populoq; Ro.a quo Reſp.pręſidiũ ne
cogitatũ qdẽ tantũ haberet,vt ſine eo ſalua eſſe nõ poſſet, huic extraordinariũ Imperiũ non
darem?aut exercitus adimẽdus,aut imperiũ dandũ fuit.quę eſt eñ ratio?aut q poteſt fieri?vt
ſine Imperio teneaẽ exercitus?Nõ igiẽ qđ ereptũ nõ eſt,eſt id exiſtimandũ eſſe datũ.eripuiſſe
tis C.Cæſari P.C.imperiũ,niſi dediſſetis.milites veterani,q illius auctoritatẽ, imperiũ, nomẽ
ſecuti pro Repub.arma ceperant,volebant ſibi ab illo imperari:Legio Martia,& Quarta, ita
ſe cõtulerat ad auctoritatẽ Senatus,populiq; Ro.dignitatẽ,vt eũ depoſcerẽt Imperatorem,&
ducẽ.Imperiũ Cęſari belli neceſſitas,faſces Senatus dedit.otioſo vero,nihil agenti, priuato,
obſecro te L.Cæſar(cũ peritiſſimo homine mihi res eſt)quando imperiũ Senatus dedit? Sed
de hoc qdẽ hactenus,ne refragari homini amiciſſimo,ac de me optime merito videar.etſi qs
poteſt refragari nõ modo nõ petenti,verũ etiã recuſanti? Illa vero P.C.aliena cõſulũ digni
tate,aliena tẽporũ grauitate ſentẽtia eſt,vt cõſules Dolabellæ perſequendi cauſa Aſiam & Sy
riã ſortianẽ.Dicã cur inutile Reip.ſed prius q̃ turpe Cõſulibus ſit,videte.Cũ cõſul deſignatꝰ
obſideaẽ,in eoq; liberando ſalus ſit poſita Reip.cũq; a Rep.peſtiferi ciues,parricidæq; deſciue
rint:cũq; id bellũ geramus,quo bello de dignitate,de libertate,de vita decernamꝰ:& ſi in po
teſtatẽ qs Antonii venerit,propoſita ſint tormẽta atq; cruciatus:cũq; harũ rerũ oĩm decerta
tio cõſulibus optimis & fortiſſimis cõmiſſa & cõmendata ſit:Aſię & Syrię mẽtio fiet?vt,aut
ſuſpitioni crimen,aut inuidiæ materiã dediſſe videamur.At vero ita decernunt,vt liberato
Bruto.id eñ reſtabat,vt relicto,deſerto,prodito.Ego vero mentionẽ prouinciarũ factã dico
alieniſſimo tempore.q̃uis eñ intentus animus tuus ſit C.Panſa,ſicut eſt,ad fortiſſimum vi-
rũ,& oĩm clariſſimum liberandũ,tamẽ rerũ natura cogit te neceſſario referre animũ aliquan
do ad Dolabellã perſequendũ,& partẽ aliquã in Aſiã,& Syriã deriuare curæ, & cogitationis
tuæ.Si aũt fieri poſſet,vel plures te animos habere vellẽ,quos oẽs ad Mutinã intenderes.qđ
quoniã fieri nõ poteſt,iſtoc animo,quẽ habes pręſtantiſſimũ,atq; optimũ,nihil volumus ni-
ſi de Bruto cogitare. facis tu id qdẽ, & eo maxime incumbis:duas tamẽ res,magnas præſer-
tim,nõ modo agere vno tẽpore,ſed ne cogitando qdẽ explicare quiſq̃ poteſt.incitare & inflã
mare iſtud tuũ pręſtantiſſimũ ſtudiũ,nõ ad aliã vlla ex parte curã tranſferre debemus.Adde
iſtuc ſermones hominũ,adde ſuſpitiones,adde inuidiã. imitare me, quẽ tu ſemper laudaſti:q
inſtructã,ornatãq; a Senatu prouinciã depoſui,vt incendiũ patriæ omiſſa omni cogitatione
reſtinguerẽ.nemo erit,præter vnũ me,quicum profecto,ſi qd intereſſe putaſſes tua,pro ſum-
ma familiaritate noſtra cõmunicauiſſes,qui credat te inuito prouinciã tibi eſſe decretã.Hãc
quæſo pro tua ſingulari ſapientia reprime famã:atq; effice,ne id,qđ nõ curas, cupere videa-
re.qđ quidẽ vehementius eo tibi laborandũ eſt,quia in eandẽ cadere ſuſpitionẽ Collega vir
clariſſimus nõ poteſt.nihil horum ſcit,nihil ſuſpicaẽ: bellũ gerit,in acie ſtat: de ſanguine,&
de ſpiritu decertat:ante prouinciã ſibi decretã audiet,q̃ potuerit tẽpus ei rei datũ ſuſpicari.
Vereor ne exercitus quoq; noſtri,qui nõ delectus neceſſitate,ſed volũtariis ſtudiis ſe ad Rẽ-
pu.cõtulerũt,tardenẽ animis, ſi quicq̃ aliud nobis, niſi de inſtanti bello cogitatũ putabunt.
Q; ſi prouinciæ cõſulibus expetendæ videnẽ,ſicut ſæpe multis clariſſimis viris expetitę ſunt:
reddite prius nobis Brutũ,lumẽ,& decus ciuitatis:q ita cõſeruandus eſt,vt id ſignũ,qđ cęlo
delapſum Veſtæ cuſtodiis cõtineẽ:quo ſaluo,ſalui ſumus futuri.hũc vel in cælũ,ſi fieri pote
rit,noſtris humeris tollemus:prouincias certe digniſſimas vobis deligemus.nũc quod agiẽ,
agamus.agiẽ aũt liberi ne viuamus,an mortẽ obeamus.quæ certe ſeruituti anteponenda eſt.
Quid ſi etiã affert tarditatẽ iſta ſentẽtia ad Dolabellã perſequendũ?quãdo eñ veniẽt Cõſul?

†pro Conſule.

Cicero Pãſæ plures aĩos optat.

Nõ modo, pro non modo non.

Ancile potius q̃ Palladium.

an id expectamus,quo ne veſtigiũ q̄dẽ Aſiæ ciuitatũ,atq; vrbiũ relinquat? At mittẽt aliquẽ
de ſuo numero. valde mihi probari poteſt, qui paulo ante clariſſimo viro priuato Imperiũ
extra ordinẽ nõ dedi. At hominẽ dignũ mittent.nũ P.Seruilio digniorẽ? at eũ q̄dem ciuitas
nõ habet.Qđ ergo ipſe nemini putat dãdũ,ne a Senatu q̄dẽ,id ego vni⁹ iudicio delatũ com
probem?Expedito nobis hoïe,& parato P.C.opus eſt:& eo,q imperiũ legitimũ habeat:q præ
terea auctoritatẽ,nomẽ,exercitũ,perſpectũ animũ ĩ Rep.liberãda.Quis igit̃ is eſt?aut M.Bru
†ſicut mul ti. tus,aut C.Caſſius,aut vterq;.Decernerẽ plane,†ſicut multa,cõſulẽ alterũ,ambosve, ni Bru
tũ colligaſſemus in Gręciã:& eius auxiliũ ad Italiã vergere,q̃ ad Aſiã maluiſſemus:nõ vt ex
ea acie auxiliũ haberem⁹,ſed vt ipſa acies ſubſidiũ haberet etiã trãſmarinũ.Pręterea P.C.M.
Brutũ retinet etiã nũc C.Antonius,q tenet Apolloniã magnã vrbẽ, & grauẽ: tenet opinor
Hellidẽ,tenet Amantiã,inſtat Epiro,vrget Oricũ,habet aliquot cohortes,habet equitatum.
hinc ſi Brutus erit traductus ad aliud bellũ,Gręciã certe amiſerimus. Eſt aũt etiã de Brun-
duſio,atq; illa ora Italię prouidẽdũ.q̃q̃ miror tandiu morari Antoniũ.ſolet eñ accipere ipſe
Manicas accipere. manicas,nec diutius obſidionis metũ ſuſtinere.qđ ſi cõfecerit Brutus, & intellexerit plus ſe
Reip.profuturũ,ſi Dolabellã ꝑſequat̃,q̃ ſi in Gręcia maneat: aget ipſe per ſeſe,vt adhucquo
q; fecit:neq; in tot incẽdiis,cũ cõfeſtim ſuccurrẽdũ eſt, expectabit Senatũ. Nam & Brutus &
Caſſius multis iã in rebus ipſe ſibi Senatus fuit.neceſſe eſt eñ in tãta cõcurſatiõe ꝑturbatio
nũ,rerũ tẽporibus potius parere,q̃ moribus.nec eñ nũc primũ aut Brutus,aut Caſſius ſalu-
tem libertatẽq; patrię,legẽ ſanctiſſimã, & morẽ optimũ iudicauit. Itaq; ſi ad nos nihil referre
tur de Dolabella perſequẽdo,tamẽ ego pro decreto putarẽ,cũ eſſent tales virtute, auctorita-
te,nobilitate ſummi viri:quorũ alterius iã notus nobis eſt exercit⁹,alterius audit⁹. Nõ igit̃
Brutus expectauit decreta noſtra,cũ ſtudia noſſet.neq; eñ eſt in prouinciã ſuã Cretã profe-
ctus,in Macedoniã alienã aduolauit:oïa ſua putauit,quæ vos veſtra eſſe velletis:legiones cõ
ſcripſit nouas,excepit veteres,equitatũ ad ſe abduxit Dolabellæ,atq; eũ nõdum tãto parrici
†obſtrictũ. dio†oblitũ,hoſtẽ ſua ſentẽtia iudicauit.nã ni ita eſſet,quo iure equitatũ a cõſule abduceret?
Quid C.Caſſius pari magnitudine animi & cõſilii pręditus,nõne eo ex Italia conſilio profe-
Ius qđ Iupiter ſãxit. ctus eſt,vt ꝓhiberet Syria Dolabellã?qua lege?quo iure?eo,qđ Iupiter ipſe ſanxit,vt oïa quę
Reip.ſalutaria eſſent,legitima & iuſta haberent̃.Eſt eñ lex nihil aliud,niſi recta,& a numine
Lex. deorũ tracta ratio,imperans honeſta,prohibẽs cõtraria. Huic igit̃ legi paruit Caſſius, cũ eſt
in Syriã profectus, alienã prouinciã, ſi hoïes legibus ſcriptis vterent̃: his vero oppreſſis,ſuã
lege naturæ.Sed vt ex veſtra quoq; auctoritate firmet̃,cenſeo:Cũ P.Dolabella, qq; eius cru-
deliſſimi,& teterrimi facinoris miniſtri,ſocii,adiutores fuerũt,hoſtes populi Ro.a Senatu iu
dicati ſint:cũq; Senatus P.Dolabellã bello perſequendũ cẽſuerit:vt is,q oïa deorũ hoïmq; iu
ra nouo,inaudito,inexpiabili ſcelere polluerit,nefarioq; patrię ſe parricidio obſtrinxerit,pœ
nas diis,hoïbuſq; meritas,debitaſq; ꝑſoluat:Senatui placere C.Caſſiũ Procõſulẽ ꝓuinciã Sy
riã obtinere,vti q eã optimo iure ꝓuinciã obtinuerit:eũq; a Q. Martio Criſpo Procõſule,L.
Scauro Procõſule,A.Prolectio Legato exercit⁹ accipere, eoſq; ei tradere: cũq; his copiis,& ſi
quas pręterea parauerit,bello P.Dolabellã terra mariq; perſequi.eius belli gerẽdi cauſa,q̄bus
ei videat̃,naues,nautas,pecunias,cæteraq;,quę ad bellũ gerendũ pertineãt,vt imperãdi in Sy
ria,Aſia,Bithynia,Ponto,ius poteſtatemq; habeat: vtq;,quancunq; in prouinciam eius bel-
li gerendi cauſa aduenerit,ibi maius imperiũ C.Caſſii Proconſ.ſit,q̃ eius erit,q eã prouinciã
obtinebit.Cũ C.Caſſius Proconſ.in eam prouinciã venerit,Regẽ Deiotarum patrem,& Re-
gem Deiotarũ filiũ,ſi vt multis bellis ſępenumero imperiũ populi Ro.iuuerint,itẽ C. Caſſiũ
Procõſulẽ copiis ſuis opibuſq; iuuiſſent,Senatui populoq; Ro.gratũ eſſe facturos.Itẽ ſi cæte
ri Reges,Tetrarchę,Dynaſtęq; feciſſent:S.P.Q.Ro.eorũ officii non immemorẽ futurũ. vtq;
C.Panſa,A.Hircius Cõſules,alter ambove,ſi eis videret̃,Rep.recuperata, de ꝓuinciis cõſula
rib⁹,Prętoriis,ad hũc ordinẽ prĩo quoq; tẽpore referãt.interea ꝓuincię ab his,q̄b⁹ obtinent̃,
obtineant̃,quoad cuiq; ex S.C.ſucceſſum ſit.Hoc S.cõſulto ardẽtẽ inflãmabitis,& armatũ ar
mabitis Caſſiũ.nec.n.aïm ei⁹ poteſtis ignorare,nec copias.anim⁹ ipſe quẽ videtis:copiæ,quas
audiſtis.fortes & cõſtãtes viri,q ne viuo q̄dẽ Trebonio Dolabellę latrociniũ ĩ Syriã penetra-
re ſiuiſſẽt.Halien⁹ familiaris & neceſſari⁹ me⁹ poſt ĩteritũ Trebonii ꝓfect⁹,ne dici q̄dẽ ſe Lega
tũ Dolabellę volet.Eſt Q.Cęcilii Baſſi priuati illi⁹ q̄dẽ,ſed fortis,& ꝓclari viri robuſtus & vi
ctor exercit⁹.Deiotari Regis & patris & filii & magn⁹ & noſtro more ĩſtruct⁹ exercit⁹. ſum-
ma in filio ſpes,ſumma ingenii indoles,ſummaq; virtus. quid dicã de patre?cuius bñuolẽtia

in populũ Ro. eſt ipſius æqualis ætati: q nõ ſolũ ſocius imperatorũ noſtrorũ fuit in bellis, ſed
etiã dux copiarũ ſuarũ. quę de illo viro Sylla? quę Murena? quę Seruilius? quę Lucullus? q̃ ho
norate? q̃ honorifice? q̃ grauiter ſępe in Senatu ꝑdicauerũt? Quid de Cn. Põpeio loquar? q vnũ
Deiotarũ in toto orbe terrarũ ex aĩo amicũ vereq́ꝫ beneuolũ, vnũ fidelẽ populo Ro. iudica-
uit. Fuimus nuꝑ ego & M. Bibulus in ꝓpinquis finitimiſq́ꝫ ꝓuinciis. ab eodẽ Rege adiuti ſu-
mus & equitatu, & pedeſtribꝰ copiis. ſecutũ eſt hoc acerbiſſimũ & calamitoſiſſimũ ciuile bel-
lũ. in quo qd faciẽdũ Deiotaro? qd oĩno rectius fuerit, dicere nõ eſt neceſſe: prę ſertim, cũ con
tra ac Deiotarus ſenſit, victoria belli iudicauerit. quo in bello ſi fuit error, cõis ei fuit cũ Se-
natu. ſin recta ſentẽtia, nẽ victa qdẽ cauſa vituperãda eſt. Ad has copias accedẽt alii reges. etiã
delectus accedẽt. neq́ꝫ vero claſſes deerũt. tãti Tyrii Caſſiũ faciũt, tãti eiꝰ in Syria nomẽ, atq́ꝫ
Phœnicia eſt. Paratũ habet Imperatorẽ C. Caſſiũ P.C. Reſp. cõtra Dolabellã: nec paratũ ſolũ,
ſed peritũ atq́ꝫ fortẽ. magnas ille res geſſit ante Bibuli ſummi viri aduẽtũ, cũ Parthorũ nobi
liſſimos duces, magnas copias fudit, Syriãq́ꝫ immani Parthorũ impetu liberauit. maximã eiꝰ
& ſingularẽ laudẽ prętermitto. cuius eñ prędicatio nõdũ oĩbus grata eſt, hãc memoriæ po-
tius, q̃ vocis teſtimonio cõſeruemꝰ. Aĩaduerti P.C. exornari ẽt nimiũ a me Brutũ, nimiũ Caſ
ſiũ ornari. Caſſio vero ſentẽtia mea dñatũ & principatũ dari. Quos ego orno? nẽpe eos, q ipſi
ſunt ornamẽta Reip. Quid D. Brutũ? nõne oĩbus ſentẽtiis ſemꝑ ornaui? nũ igiť rephẽditis?
an Antonios potius ornarẽ, nõ mõ ſuarũ familiarũ, ſed populi Ro. noĩs ꝓbra, atq́ꝫ dedecora?
an Cẽſorinũ ornẽ in bello hoſtẽ? in pace ſectorẽ? an cętera ex eodẽ latrocinio naufragia colli-
gã? Ego vero iſtos otii, cõcordię, legũ, iudiciorũ, libertatis inimicos tãtũ abeſt vt ornẽ, vt effi
ci nõ poſſit, qn eos tã oderim, q̃ Rẽp. diligo. Vide inqt ne veteranos offendas. hoc eñ vel ma
xime exaudio. Ego aũt veteranos tueri debeo: ſed hos, qbꝰ ſanitas eſt, certe timere nõ debeo.
eos vero veteranos, q ꝓ Rep. arma ceperũt, ſecutiq́ꝫ ſunt C. Cęſarẽ auctoritate beneficiorũ pa
ternoꝝ, hodieq́ꝫ Rẽp. defendũt cũ magno periculo: nõ tueri ſolũ, ſed etiã augere cõmodis de
beo. qui aũt qeſcũt, vt. VII. &. VIII. legio, in magna gloria & laude ponẽdos puto. comites ve
ro Antonii, q poſtq̃ bñficia Cęſaris comederũt, Cõſulẽ deſignatũ obſederũt, huic vrbi ferro,
igniq́ꝫ minitanť, Saxę ſe & Caphoni tradiderũt ad facinꝰ ꝓdãq́ꝫ natis, nũ qs eſt q tuẽdos pu-
tet? Ergo aut boni ſunt, quos ẽt ornare, aut qeti, quos cõſeruare debemꝰ, aut impii, quoꝝ cõ
tra furorẽ & bellũ & iuſta arma cepimꝰ. Quorũ igiť veteranoꝝ aĩos ne offendamꝰ, veremur?
eorũ ne q Brutũ obſidiõe cupiũt liberare? qbꝰ cũ Bruti ſalus chara ſit, q poſſunt Caſſii nomẽ
odiſſe? an eorũ, q vtriſq́ꝫ armis vacãt? nõ vereor ne acerbꝰ ciuis qſq̃ iſtoꝝ ſit, q otio delectanť.
Tertio vero gñi nõ militũ veteranorũ, ſed ĩportuniſſimorũ hoſtiũ cupio q̃acerbiſſimũ dolo
rẽ inurere. q̃q̃ P.C. quouſq́ꝫ dicemꝰ ſentẽtias veteranorũ arbitratu? qđ eorũ tãtũ faſtidiũ eſt?
quę tãta arrogãtia? vt ad arbitriũ eorũ Impatorẽ etiã deligamꝰ? Ego aũt (dicẽdũ eſt eñ P.C.
qđ ſentio) nõ tã veteranos intuendos nobis arbitror, q̃ qd tyrones milites, flos Italię, qd no-
uæ legiones ad liberãdũ patriã paratiſſimę, qd cuncta Italia de veſtra grauitate ſentiat. nihil
eñ ſemꝑ floret, ętas ſuccedit ętati: diu legiões Cęſaris viguerũt, nũc vigẽt Panſę, vigẽt Hir-
cii, vigẽt Cęſaris filii, vigẽt Plãci. vincũt numero, vincũt ętatibꝰ, nimirũ etiã auctoritate vin
cũt. id eñ bellũ gerunt, quod ab oĩbus gentibus probať. Itaq́ꝫ his præmia promiſſa ſunt. illis
perſoluta. fruanť illis, vel perſoluanť his, quę ſpopõdimus. id eñ deos immortales ſpero ęquiſ
ſimũ iudicare. Quæ cum ita ſint, eam, quã dixi ſententiã, vobis P.C. cenſeo comprobandam.

Comede-rũt benefi-cia.

Nihil ſem-per floret.

IN M. ANTONIVM PHILIPPICA DVODECIMA. ORATIO. LV.

ETSI MINIME DECERE VIDETVR P.C. FALLI, DECIPI,
errare eum, cui vos maximis ſæpe de rebus aſſentiamini: conſolor
me tamen, quoniam vobiſcum pariter & vna cum ſapientiſſimo cõ
ſule erraui. Nam cum duo Conſulares ſpem honeſtę pacis nobis at
tuliſſent, ꝙ erant familiares M. Antonii, ꝙ domeſtici: noſſe aliquod
eiꝰ vulnus, quod nobis ignotum eſſet, videbanť. apud alterũ vxor,
liberi: alter quotidie literas mittere, accipere, apte fauere Antonio.
hi ſubito hortari ad pacẽ, qđ iandiu nõ feciſſent, nõ ſine cauſa vi-
debanť. acceſſit Cõſul hortator. at quis cõſul? ſi prudẽtiã quærimꝰ,
qui minime falli poſſet: ſi virtutẽ, qui nullã pacẽ probaret, niſi An-